

ОПИТУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ СУДОВОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

Підготовлено для громадської організації «ЦЕНТР ДЕМОКРАТІЇ ТА ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА»

Інна Волосевич

Керівник відділу соціально-політичних досліджень, Inna.Volosevych@gfk.com

Алла Омельчук

Старший дослідник відділу соціальних та політичних досліджень, Alla.Omelchuk@gfk.com

Травень-червень, 2018

Це дослідження здійснено для Центру демократії та верховенства права в рамках кампанії ЧЕСНО.Фільтруй суд! в рамках Програми сприяння громадській активності «Долучайся!», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Радою в Україні. Зміст матеріалів не обов'язково відображає погляди Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) або уряду США.

СПЕЦИФІКАЦІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ

МЕТОДОЛОГІЯ

- Омнібус - щомісячне дослідження GfK Ukraine з вибіркою 1000 респондентів щомісяця. Вибірка репрезентативна населенню України за статтю, віком, типом населеного пункту та регіоном проживання.
- Особисті інтерв'ю вдома у респондентів

ЦІЛЬОВА АУДИТОРІЯ

- Стать: чоловіки/ жінки
- Вік: 16+ років

РОЗМІР ВИБІРКИ

- 1000 інтерв'ю

ГЕОГРАФІЯ

- Вся територія України, за виключенням Автономної Республіки Крим та населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та в населених пунктах, що розташовані на лінії зіткнення

Польові роботи

- Травень, 2018

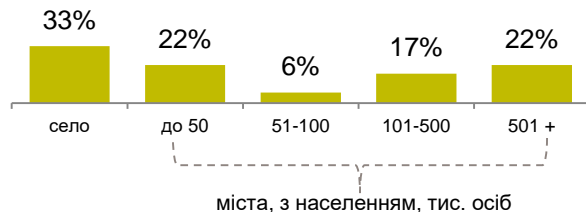
СТРУКТУРА ВИБІРКИ

1000
респондентів

Тип населеного пункту

СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПРОФІЛЬ РЕСПОНДЕНТІВ

Резюме (1)

СУДОВА РЕФОРМА В УКРАЇНІ

- Успішність судової реформи, на думку переважної більшості громадян, залежить від радикальних змін в судовій системі. Так найбільш підтримуваною пропозицією щодо змін є **звільнення недоброчесних суддів після кваліфікаційного оцінювання та покарання суддів за корупцію** (понад 60% опитаних за оцінкою «дуже важливо» та 90% за сумою оцінок «важливо» та «дуже важливо»). Також важливими критеріями успішності судової реформи за оцінками опитаних є: **оперативне проходження судових процесів у визначені законом строки** (54% за оцінкою «дуже важливо» і 92% за сумою двох максимальних оцінок) та **відкритість судових установ та суддів до комунікації з громадськістю** (53% і 87% відповідно).
- За судовою реформою ключові питання у суддівській кар'єрі вирішують Вища рада правосуддя та Вища кваліфікаційна комісія суддів, які складаються переважно із суддів. Більшість населення не вірить у вірогідність проведення такими органами незалежної та справедливої оцінки роботи своїх колег та покарання їх за вчинені правопорушення: 63% оцінили таку вірогідність як низьку або дуже низьку. І тільки 12% опитаних сказали, що така вірогідність є високою або дуже високою.

ДОВІРА ДО СУДОВОЇ СИСТЕМИ ТА СУДДІВ

- Для відновлення довіри до судової системи в Україні суспільство вважає за необхідне **звільнити та покарати суддів-корупціонерів** (34%) або ж **звільнити усіх суддів та набрати нових за прозорим конкурсом** (33%). Тільки приблизно кожен десятий (9%) вважає, що всіх діючих суддів слід залишити на їх посадах, але при цьому приділити увагу прозорим процедурам відбору нових суддів.
- Довіру до суддів, на думку абсолютної більшості опитаних за сумою оцінок «важливо» та «дуже важливо» формують наступні аспекти: **невчинення злочинів** (95%), **дотримання норм суддівської етики та непорушення прав людини** (95%), **непричетність до корупції** (94%), **непричетність до ухвалення сумнівних, протизаконних або політичних рішень** (92%), **відповідність статків задекларованим доходам** (92%).

Резюме (2)

ВИМОГИ ДО КАНДИДАТІВ НА ПОСАДУ СУДДІ

- **Незаплямована репутація** – основна характеристика, якою має володіти кандидат на посаду судді. На це вказали 73% опитаних за оцінкою «дуже важливо», 93% за сумою оцінок «важливо» та «дуже важливо». Близько 2/3 опитаних (за сумою двох максимальних оцінок) відмічають важливість **наявності досвіду роботи помічником судді (68%) або адвокатом (62%)** у майбутнього судді.

ОРГАНІЗАЦІЯ КОНКУРСНИХ ВІДБОРІВ НОВИХ СУДДІВ

- На думку громадян, запорукою успішності організації конкурсних відборів нових суддів є **прозорість та публічність усіх етапів конкурсу (92%), перевірка кандидатів антикорупційними органами (89%), наявність представників громадськості у складі конкурсної комісії (86%)**.
- Формування комісії, яка проводить конкурсний відбір суддів, громадяни більш готові довірити **експертам та представникам громадських організацій (54%), журналістам (30%), представникам правозахисних організацій (28%) та науковцям (24%)**. Значно менше опитаних готові доручити цю справу прокурорам та суддям діючим або у відставці (до 14%).

Резюме (3)

РОЛЬ ГРОМАДСЬКОСТІ У ПРОЦЕСАХ КОНКУРСІВ ТА ОЦІНКИ РОБОТИ СУДДІВ

- Більшість опитаних (понад 70%) погоджується з тим, що громадськість повинна, входити до складу органів судового врядування, мати право дорадчого голосу та безпосередньо оцінювати суддів (а саме брати участь у кваліфікаційному оцінюванні та мати доступ до матеріалів дос'є суддів), а також мати право «вето» на відбір недоброчесних кандидатів, яке не може скасувати комісія, яка проводить конкурсний відбір суддів.

УМОВИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ РОБОТИ СУДДІ

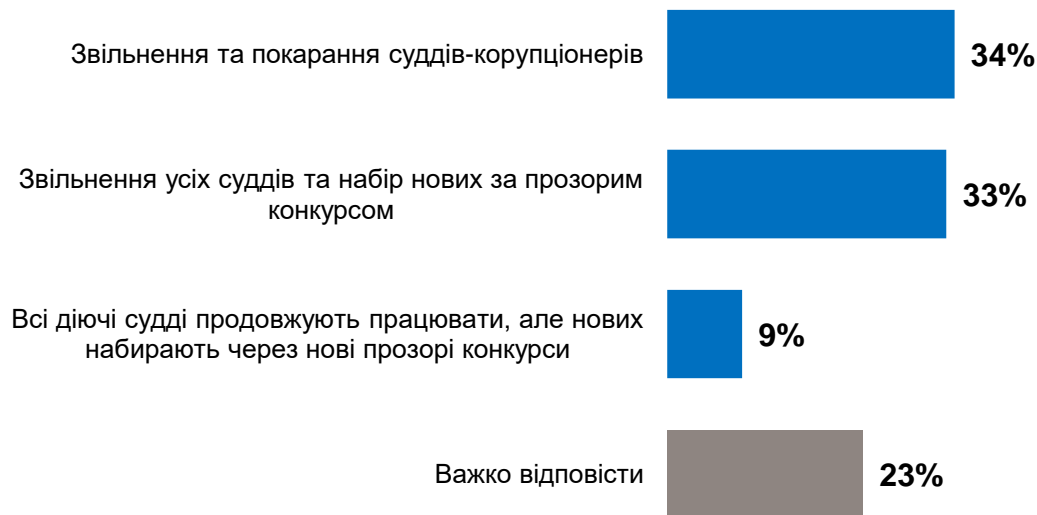
- Серед чинників, які, на думку громадян, найбільше впливають на незалежність у роботі суддів, було зазначено **відсутність політичного впливу на кар'єру судді**, а також **безпеку та захист судді від сторонніх впливів** (88% за сумою максимальних оцінок). Висока зарплата та відсутність попереднього досвіду роботи суддею є важливими умовами незалежності суддів на думку близько половини опитаних (59% та 50% відповідно).

Результати дослідження

На думку більшості респондентів довіру до судової системи в Україні можна повернути через звільнення суддів (третина опитаних (34%) вважає за необхідне звільнити та покарати суддів-корупціонерів, стільки ж (33%) – звільнити ВСІХ суддів та набрати нових за прозорим конкурсом)

К1. Скажіть, будь ласка, на вашу думку, довіру до судової системи в Україні, яка є критично низькою, можна повернути через:

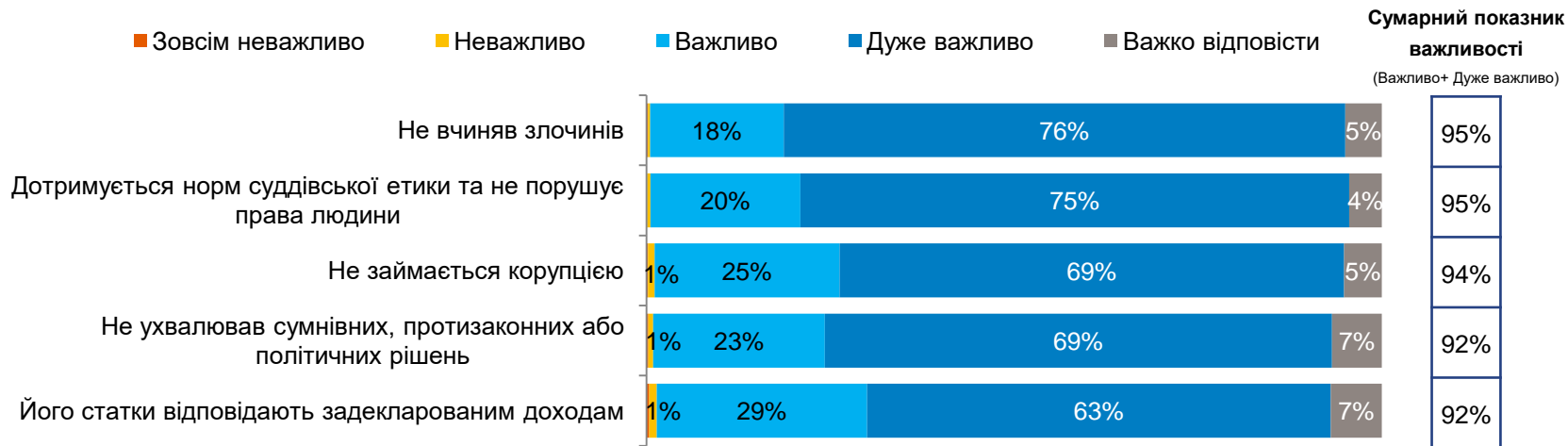

База: Всі респонденти, N=1000

Громадяни мають високі вимоги до суддів. Майже всі опитані погоджуються з важливістю впливу кожної з перерахованих характеристик на формування довіри до суддів.

K2. Оцініть, будь ласка, важливість кожної характеристики, яка формує довіру до судді...?

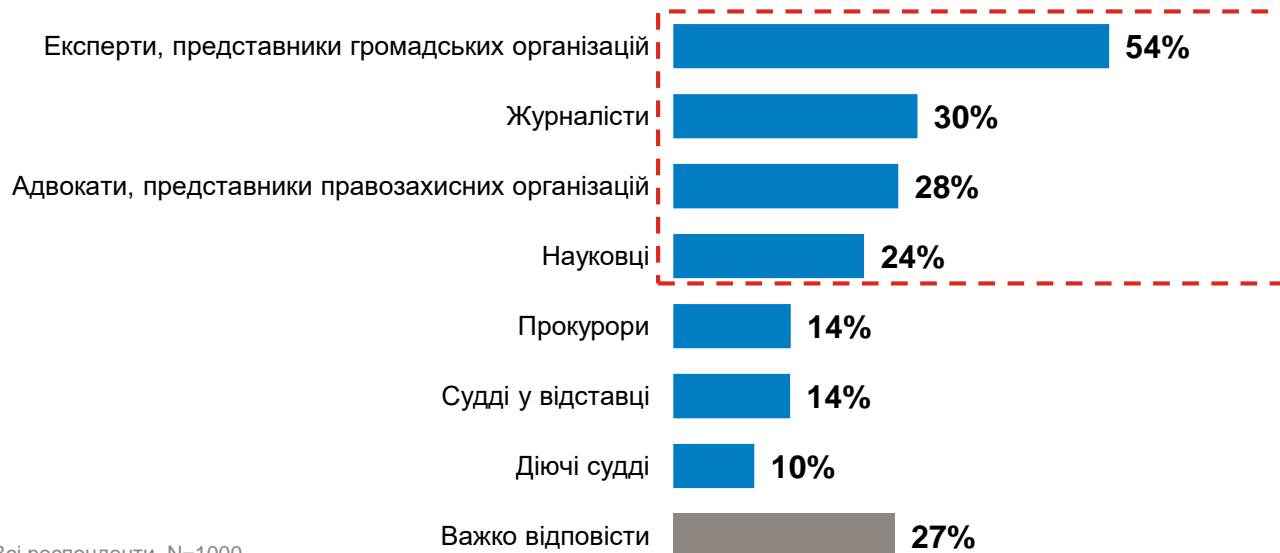
* Характеристики відсортовані за сумарним показником важливості

База: Всі респонденти, N=1000

Формування комісії, яка проводить конкурсний відбір суддів, громадяни найбільш готові довірити експертам та представникам громадських організацій (54%), журналістам (30%), представникам правозахисних організацій (28%) та науковцям (24%). Значно менше опитаних готові доручити цю справу прокурорам та суддям діючим або у відставці (10-14%).

К3. Хто на вашу думку має входити до складу комісії, яка проводить конкурсний відбір суддів?

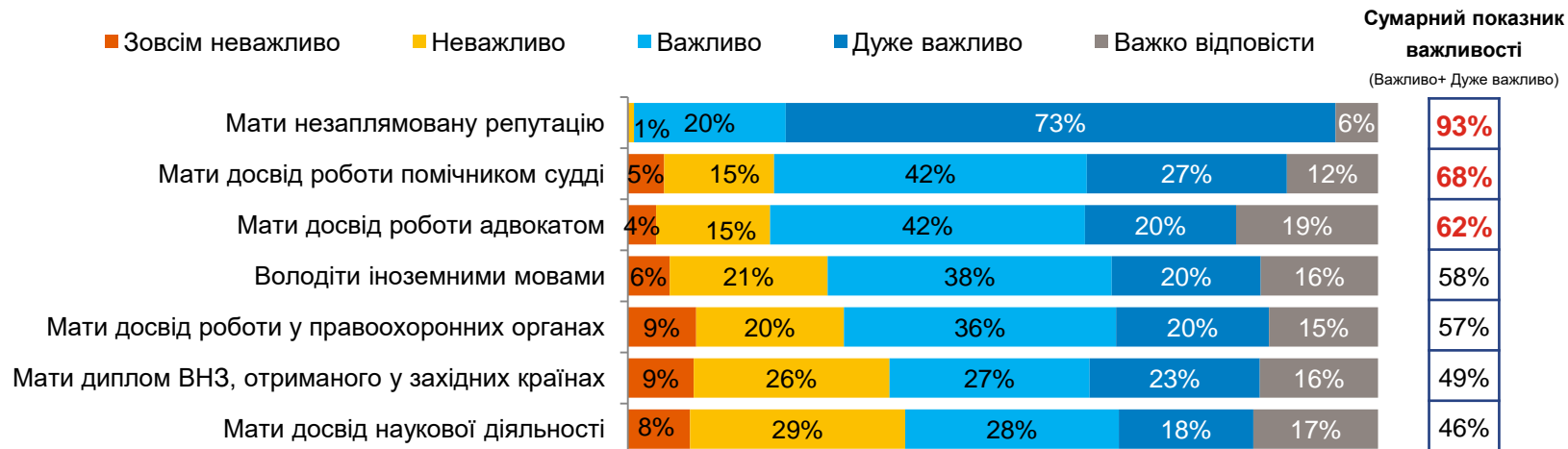
База: Всі респонденти, N=1000

Незаплямована репутація – основна риса, якою має володіти кандидат на суддю. На це вказали 93% опитаних.

Близько 2/3 опитаних відмічають важливість наявності досвіду роботи помічником судді (68%) або адвокатом (62%) у майбутнього судді.

К4. Оцініть, будь ласка, важливість кожної запропонованої характеристики для кандидата на суддю.... Кандидат на суддю повинен...

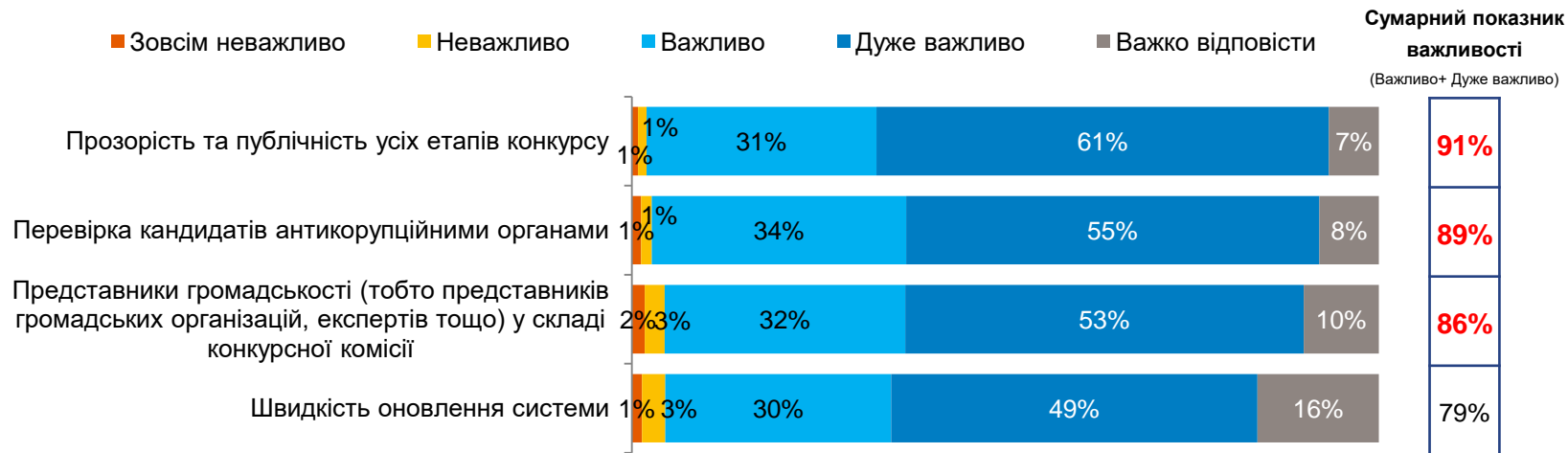
* Характеристики відсортовані за сумарним показником важливості

База: Всі респонденти, N=1000

На думку громадян, найбільш важливими аспектами організації конкурсних відборів нових суддів є прозорість та публічність усіх етапів конкурсу, перевірка кандидатів антикорупційними органами, наявність представників громадськості у складі конкурсної комісії.

К5. Оцініть, будь ласка, важливість кожного аспекту організації конкурсних відборів нових суддів...:

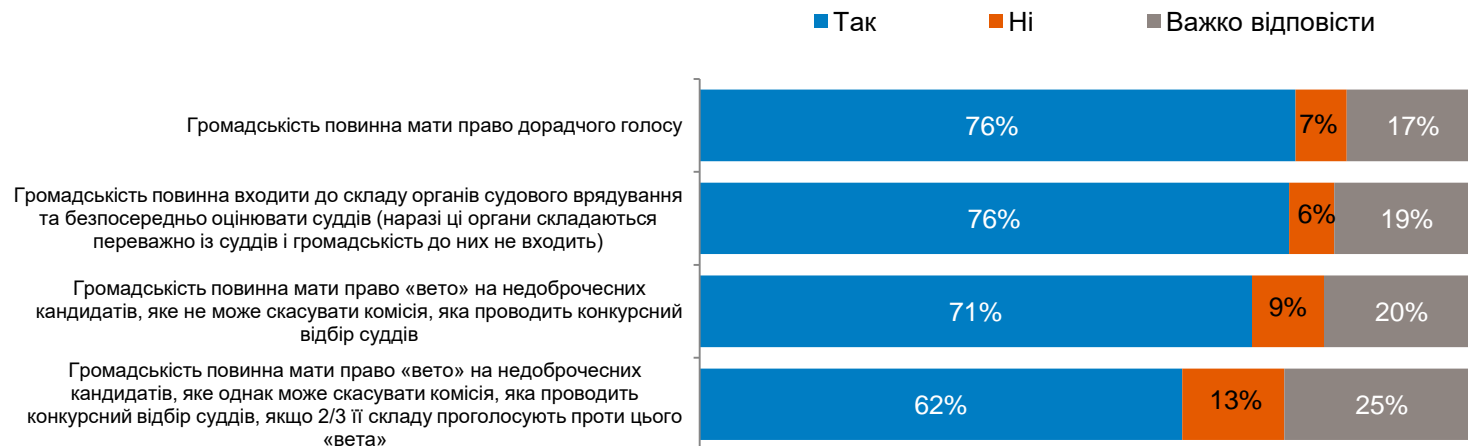
** Характеристики відсортовані за сумарним показником важливості*

База: Всі респонденти, N=1000

Більшість опитаних погоджується з тим, що громадськість повинна мати право дорадчого голосу, входити до складу органів судового врядування та безпосередньо оцінювати суддів, а також мати право «вето» на відбір недоброчесних кандидатів, яке не може скасувати комісія.

К6. Чи погоджуєтесь Ви з наступними твердженнями щодо ролі громадськості (тобто представників громадських організацій, експертів тощо) у процесах конкурсів та оцінки роботи суддів?

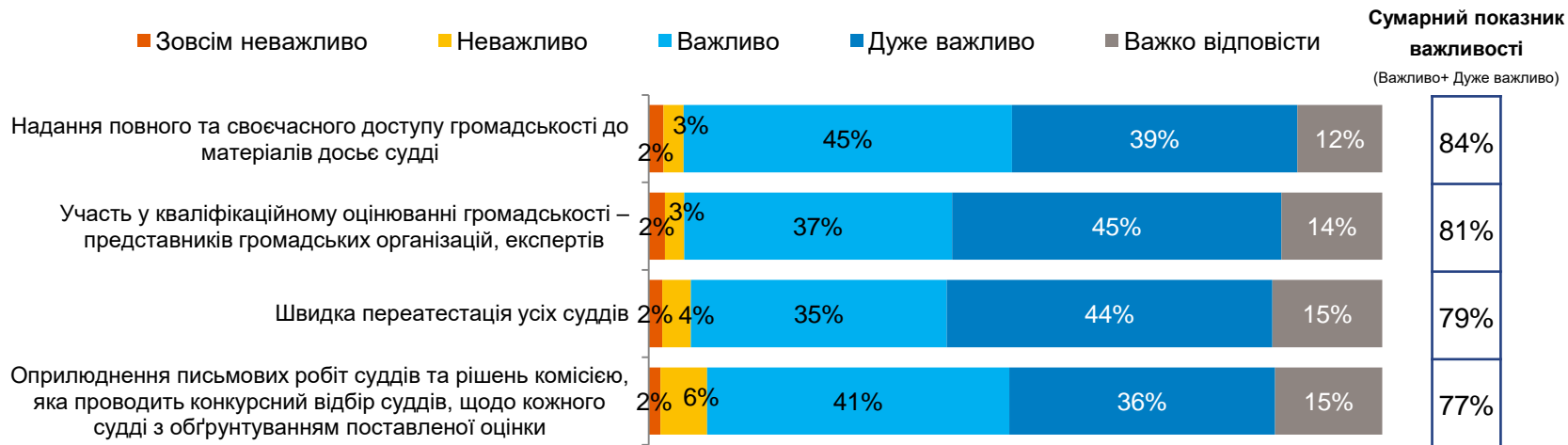

База: Всі респонденти, N=1000

У питанні кваліфікаційного оцінювання суддів важливу роль, на думку більшості респондентів, повинна відігравати громадськість (брати участь у кваліфікаційному оцінюванні та мати доступ до матеріалів досьє суддів).

К7. За реформою, кожен працюючий суддя повинен пройти кваліфікаційне оцінювання (переатестацію), в ході якого оцінюється його професійна придатність та добросовісність. За результатами оцінювання судді отримують вищу зарплатню, або ж будуть звільнені з посад. Оцініть, будь ласка, важливість кожного аспекту процесу кваліфікаційного оцінювання....:

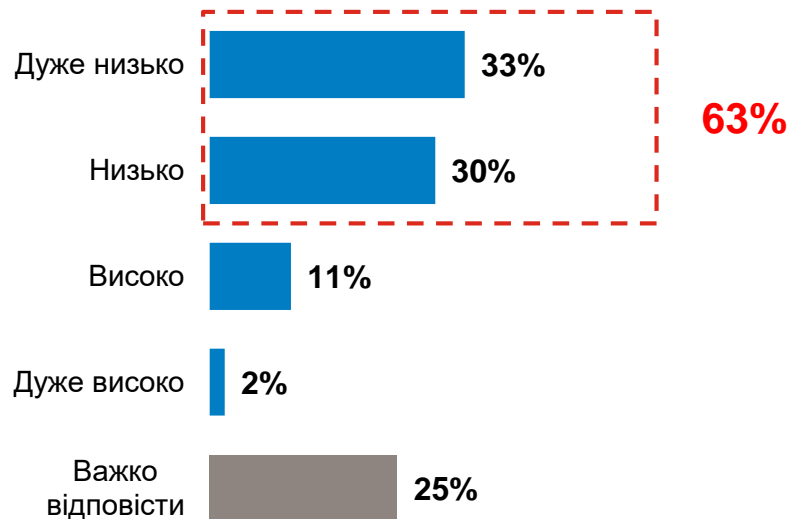
* Характеристики відсортовані за сумарним показником важливості

База: Всі респонденти, N=1000

Більшість населення не вірить у вірогідність проведення Вищою радою правосуддя та Вищою кваліфікаційною комісією суддів незалежної та справедливої оцінки роботи своїх колег та покарання їх за вчинені правопорушення.

К8. За судовою реформою, ключові питання у суддівській кар'єрі вирішують вища рада правосуддя та вища кваліфікаційна комісія суддів, які складаються переважно із суддів. Як ви оцінюєте вірогідність проведення такими органами незалежної та справедливої оцінки роботи своїх колег та покарання суддів за вчинення правопорушень?

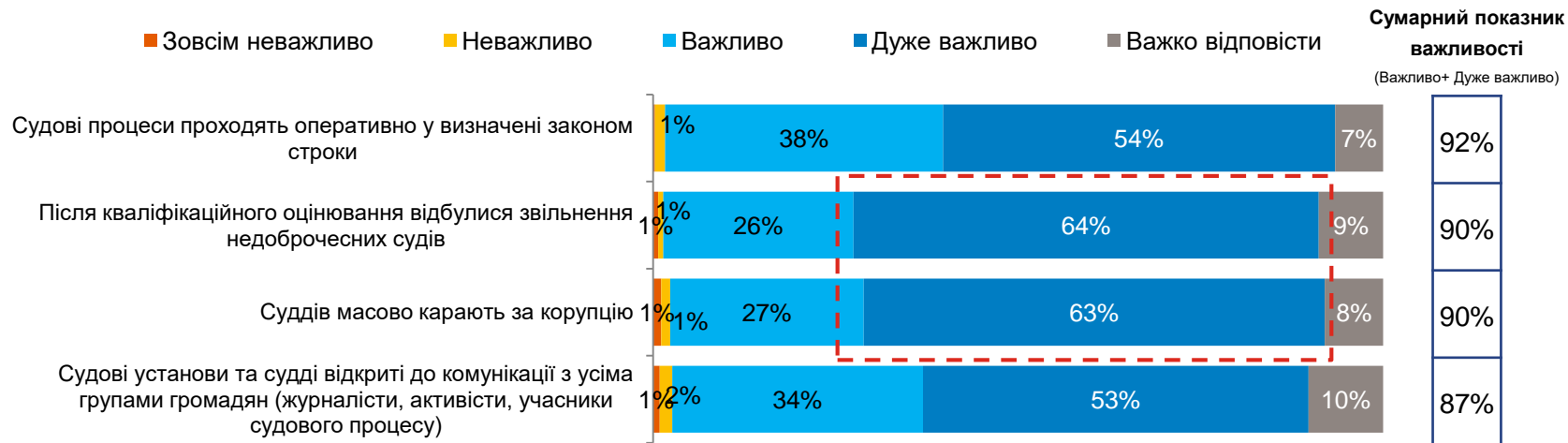

База: Всі респонденти, N=1000

Переважна більшість респондентів вважають важливими всі запропоновані критерії успішності судової реформи. Серед них дуже важливими, на думку майже 2/3 опитаних, є звільнення недоброчесних суддів після кваліфікаційного оцінювання та покарання суддів за корупцію.

К9. Оцініть, будь ласка, важливість кожного запропонованого критерію успішності судової реформи...:

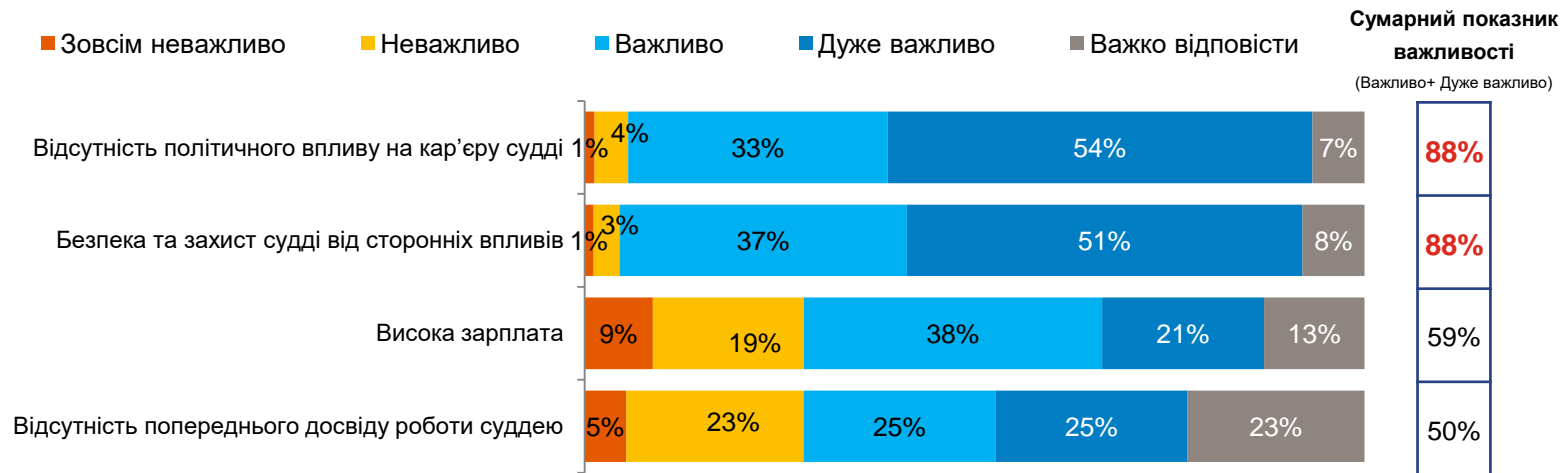
* Характеристики відсортовані за сумарним показником важливості

База: Всі респонденти, N=1000

Серед чинників, які, на думку громадян, найбільше впливають на незалежність у роботі суддів, було зазначено відсутність політичного впливу на кар'єру судді, а також безпека та захист судді від сторонніх впливів.

K10. Оцініть, будь ласка, важливість кожної запропонованої умови, що впливає на незалежність у роботі судді...:

* Характеристики відсортовані за сумарним показником важливості

База: Всі респонденти, N=1000